

<https://doi.org/10.52387/1811-5470.2025.1.03>
CZU: 37.015 :73/74 :75/76 :004.4

TEHNOLOGII TRADIȚIONALE ȘI MODERNE LA ARTA PLASTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA ARTISTICĂ A ELEVILOR

Maria NEGOIȚA,

doctorandă, Școala Doctorală Științe ale Educației,
Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”, Chișinău, RM
ORCID: 0009-0007-6836-3157

Rezumat. Tehnologiile tradiționale și moderne în arta plastică sunt esențiale pentru dezvoltarea abilităților și creativității elevilor. Tehnicile tradiționale, precum desenul și pictura, ajută la înțelegerea proceselor artistice, în timp ce tehnologiile moderne, precum programele de design grafic și animațiile, extind limitele expresiei. Combinate, acestea favorizează dezvoltarea completă a elevilor, stimulând gândirea critică și creativitatea.

Cuvinte-cheie: Tehnologii tradiționale, tehnologii moderne, artă plastică, dezvoltare abilităților, creativitate, tehnici tradiționale, desen, pictură, modelaj, design grafic, animație, expresie artistică, gândire critică, educație artistică.

TRADITIONAL AND MODERN TECHNOLOGIES IN VISUAL ART FOR STUDENT DEVELOPMENT

Summary. Traditional and modern technologies in visual arts are essential for developing students' skills and creativity. Traditional techniques, such as drawing and painting, help students understand artistic processes, while modern technologies like graphic design software and animations expand expressive boundaries. Combined, these approaches foster students' full development, encouraging critical thinking and creativity.

Keywords: Traditional technologies, modern technologies, visual arts, skill development, creativity, traditional techniques, drawing, painting, sculpture, graphic design, animation, artistic expression, critical thinking, art education.

Introducere. Arta plastică reprezintă o componentă fundamentală a educației estetice și culturale a elevilor, oferindu-le oportunitatea de a-și exprima emoțiile, gândurile și creativitatea prin diverse mijloace vizuale. De-a lungul timpului, tehnologiile utilizate în arta plastică au evoluat semnificativ, trecând de la metodele tradiționale, bazate pe materiale naturale și tehnici manuale, la cele moderne, influențate de progresul tehnologic și digitalizare. Această diversitate tehnologică contribuie la îmbogățirea experienței artistice și la dezvoltarea unor abilități esențiale pentru elevi, cum ar fi gândirea critică, capacitatea de a rezolva probleme și exprimarea personală.

În procesul educațional, integrarea tehnologiilor tradiționale și moderne în arta plastică este esențială pentru a stimula imaginația și pentru a dezvolta competențe multiple. În timp ce tehnologiile tradiționale, precum desenul, pictura și sculptura, oferă o conexiune directă cu materialele și procesele manuale, cele moderne, cum ar fi grafica

digitală, imprimarea 3D sau realitatea augmentată, permit explorarea unor dimensiuni noi ale creației artistice.

În acest articol ne propunem să analizăm rolul tehnologiilor tradiționale și moderne în arta plastică, subliniind impactul acestora asupra dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a elevilor.

Totodată, se urmărește evidențierea modului în care aceste tehnologii pot fi utilizate complementar pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor și pentru a le cultiva sensibilitatea artistică și gândirea inovatoare.

Tehnologiile tradiționale și moderne în arta plastică contribuie esențial la dezvoltarea creativității elevilor, fiecare având un impact semnificativ în stimularea imaginației și a gândirii inovative. Tehnologiile tradiționale, prin tehnici precum desenul, pictura și modelajul, oferă elevilor o înțelegere profundă a procesului artistic, încurajându-i să exploreze și să aprecieze diferitele modalități de exprimare vizuală. Aceste metode tradiționale ajută la dez-

voltarea abilităților tehnice, dar și la formarea unei legături strânse cu patrimoniul cultural, stimulând reflecția asupra mediului înconjurător și asupra propriilor idei.

Pe de altă parte, tehnologiile moderne, cum ar fi software-ul de design grafic și animațiile, oferă elevilor noi moduri de a se exprima și de a-și materializa creativitatea. Ele le permit să combine elemente tradiționale cu soluții digitale inovative, extinzându-le orizonturile și stimulându-le capacitatea de a experimenta fără restricții fizice. Aceste tehnologii moderne dezvoltă nu doar abilități tehnice, dar și un mod de gândire critică și flexibilă, esențială în abordările contemporane ale artei.

Integrarea ambelor abordări, tradiționale și moderne, contribuie la o educație artistică completă, în care elevii învață să se exprime într-un mod personal și original. Această combinație între tehnicile clasice și cele digitale le oferă o libertate creativă nelimitată și le permite să se dezvolte ca tineri capabili să gândească inovativ, să rezolve probleme complexe și să creeze lucrări de artă unice. Astfel, utilizarea ambelor tehnologii sprijină formarea unei gândiri artistice multidimensionale, care pune accent pe experimentare și autoexprimare.

Metode, rezultate și discuții. Problema privind integrarea tehnologiilor tradiționale și moderne în procesul de educație artistică în scopul de eficientizare a dezvoltării creativității, abilităților practice și a sensibilității estetice a elevilor reflectă necesitatea de a identifica metode optime pentru valorificarea complementarității dintre tehnologiile clasice și cele contemporane, având în vedere evoluția cerințelor educaționale și nevoia de a stimula atât expresia artistică, cât și competențele relevante pentru secolul XXI.

Tehnologiile tradiționale se referă la metodele și tehnicile utilizate înainte de apariția tehnologiilor digitale, bazate pe practici consacrate și resurse fizice (cum ar fi tabla neagră, caietele și manualele tipărite) [5].

Tehnologiile moderne includ resursele digitale, instrumentele și platformele educaționale care integrează tehnologia informației, cum ar fi tablele interactive, aplicațiile online și realitatea virtuală, pentru a face învățarea mai interactivă și personalizată [3, pp. 22-24].

Dezvoltarea creativității este procesul prin care se încurajează gândirea originală, exprimarea individuală și generarea de soluții inovatoare prin

activități artistice, proiecte colaborative și metode interactive de predare [2, pp.288-290].

Henri Delacroix afirma următoarele: „Dacă arta nu ar fi existat, omul ar fi fost văduvit de o lume întreagă”. Începând de la cele mai fragede vârste și continuând cu ciclul primar, gimnazial și cel liceal, problematica, în datele ei esențiale, adecvate acestor vârste – a educației artistorplastice și a conținutului tematic, este prevăzută în programele preșcolare și școlare de educație plastică [6].

Activitatea de educație plastică este cea mai importantă formă de activitate unde preșcolarul și școlarul își poate exprima liber, gânduri, sentimente, idei și face posibilă punerea în practică a acestora. Acum, cu prilejul încercărilor și reușitelor lor practice, ies la iveală, dar și se formează talente nebanuite ale unor copii pe care îi putem îndruma diferențiat spre performanță prin participarea acestora la diverse concursuri, și de ce nu înscrierea lor în școli de specialitate (cluburi pentru copii, școli de artă populară, licee de artă etc.) [6].

Conform autorului P. Popescu-Noveanu [2], „creativitatea presupune predispoziția generală a personalității spre nou, o anumită organizare a proceselor psihice în sistemul de personalitate”.

Când vorbim despre creativitate, facem referire la tot ceea ce înseamnă expresie și creație artistică, de la invențiile din domeniul tehnologic până la descoperirile științifice de comunicare interumană, de educație, de comportamente personale și de mișcările sociale. Ea presupune: adaptare, imaginație, construcție, originalitate evoluție, libertate interioară, talent literar, distanțare față de lucrurile deja existente. La vârsta copilăriei, creativitatea este mult mai puternică decât la vârsta adultă. De aceea, indiferent de vârstă, programele educaționale trebuie să urmărească cultivarea creativității.

Creativitatea, o trăsătură fundamentală a personalității, joacă un rol esențial în atragerea elevilor spre această disciplină. Aceasta poate fi influențată pozitiv de observație, efortul de voință și receptivitatea la probleme.

Antoci Diana [1] explorează legătura dintre aptitudinile pentru arta plastică și creativitate, arătând că aceasta crește pe măsură ce elevii înaintază în vârstă, cu o corelație puternică între aceste două variabile. Aceasta propune activități didactice care stimulează creativitatea și aptitudinile pentru artă plastică, cum ar fi: *exerciții de exprimare a ideilor prin cuvinte diferite, jocuri de antonime și sinonime, sau activități de descriere a obiectelor după modificarea unor elemente esențiale.*

De asemenea, sunt prezentate jocuri și tehnici didactice, cum ar fi „Jocul vietnamez” sau „Imagine fantastică”, care ajută elevii să își exprime gândurile prin desen, stimulându-le imaginația creativă și abilitatea de a manipula forme vizuale.

Aceste metode sunt menite să îmbunătățească gândirea creativă și să sprijine dezvoltarea continuă a creativității elevilor în arta plastică.

Așadar, analiza abordărilor tradiționale și moderne în educația artistică este esențială pentru înțelegerea modului în care procesul educativ a evoluat de-a lungul timpului și pentru identificarea celor mai eficiente metode de stimulare a creativității elevilor.

Abordările tradiționale, centrate pe tehnici clasice de învățare a artei, au fost esențiale în formarea unui fundament solid de cunoștințe și abilități. Totuși, odată cu evoluția societății și a educației, abordările moderne au adus noi perspective, care pun accent pe dezvoltarea gândirii critice, imaginației și autoexprimării prin diverse forme de artă.

Studiul acestor două tipuri de abordări este important deoarece ne permite să înțelegem cum se pot combina tradiția și inovația în educația artistică. Tradițiile sunt esențiale pentru transmiterea unei moșteniri culturale și pentru formarea unei baze tehnice solide, în timp ce metodele moderne oferă oportunități pentru explorarea și dezvoltarea abilităților creative într-un mod mai personalizat și mai interactiv.

Analizând aceste abordări, putem identifica cele mai bune practici care să contribuie la formarea unor elevi capabili să îmbine tehnica cu creativitatea, dezvoltându-și atât abilitățile artistice, cât și gândirea inovativă.

Tehnologiile tradiționale în arta plastică se referă la instrumentele și tehnicile utilizate de-a lungul istoriei pentru crearea lucrărilor artistice, fără integrarea tehnologiilor moderne, digitale sau computaționale. Acestea includ *utilizarea pigmentilor naturali, ai pensulelor din materiale tradiționale (cum ar fi perii din fire de păr de animale), a uleiurilor și ai altor medii tradiționale de pictură și desen*. De asemenea, tehnologiile tradiționale includ *tehnicile de modelare a materialelor precum lutul, piatra, lemnul sau metalul pentru sculptură*. Aceste metode sunt fundamentale pentru transmiterea abilităților și cunoștințelor artistice prin transmitere directă și practică, având un rol esențial în dezvoltarea esteticii și creativității în perioada pre-digitală [4, pp. 155-162].

În educația plastică, aceste tehnici sunt adesea folosite pentru a încuraja elevii să aprecieze procesul manual și să învețe să lucreze cu materiale autentice. Astfel, în cadrul școlilor și al programelor educaționale, tehnologiile tradiționale pot fi integrate pentru a ajuta elevii să înțeleagă fundamentele artei plastice și să-și exprime imaginația într-un mod direct și concret.

Tehnologiile tradiționale în arta plastică aduc multe avantaje, cum ar fi dezvoltarea abilităților manuale și motorii, promovarea unei legături cu tradițiile culturale și oferirea unei forme de expresie directă și autentică. Aceste tehnici permit artiștilor să se conecteze profund cu materialele și procesul creativ, iar limitările impuse de materialele tradiționale pot stimula inovația. De asemenea, lucrul manual cu diverse unelte și medii încurajează gândirea critică și rezolvarea problemelor. Totodată, aceste tehnologii permit păstrarea și transmiterea moștenirii culturale, fiind o formă de educație artistică fundamentată pe experiență și tradiție.

În schimb, limitările tehnologiilor tradiționale sunt evidente în termeni de timp și efort necesar pentru finalizarea lucrărilor, acestea fiind mult mai laborioase și consumatoare de timp decât alternativele digitale. De asemenea, accesibilitatea materialelor tradiționale poate fi restricționată din cauza costurilor și a dificultății de a le găsi. De asemenea, spre deosebire de tehnologiile moderne, corectarea greșelilor nu este rapidă și simplă, iar orice modificare necesită un efort considerabil.

Activitatea plastică a copiilor e una dintre cele mai eficiente forme de însușire artistică de către copii a realității înconjurătoare, în procesul căreia ei redau obiecte și fenomene. Desenele, modelajele, aplicațiile copiilor ne minunează, de multe ori, prin ideile lor interesante, prin forma originală de exprimare, care atrage atenția celor maturi. Cercetările în domeniul educației artistico-plastice preșcolare (I. Șușală, R. Calistru, M. Robu, P. Jelescu, A. Vitcovschi, И. Лыкова, Т. Сазачова, А. Гульянц ș.a.) subliniază importanța și valoarea inițierii copiilor în arte, cât și a activităților practice cu diverse materiale și tehnici artistice. E.A. Fliorina, analizând activitatea plastică a preșcolarilor în geneză, a determinat că specificul percepției de către copii a formei volumetrice reale este principala condiție a procesului de creare a imaginii. De asemenea, savanții G. Itten, J. Mukarovsky, L. Luchard, V. Osvald, P. Mureșan, au subliniat rolul acțiunii perceptive a examinării, a culturii senzoriale în timpul însușirii de către copii a reprezentării artistico-plastice [8].

Așadar, e important, conform opiniilor autorilor de specialitate, ca împreună cu metodele tradiționale să se aplice și metode moderne de predare la rele de educație plastică.

Tehnologiile moderne în educația artistică pentru elevi includ: *utilizarea instrumentelor digitale și a aplicațiilor care sprijină creativitatea și învățarea activă*.

De exemplu, programele software pentru desen digital, cum ar fi Adobe Photoshop sau Procreate, le permit elevilor să experimenteze cu forme, culori și tehnici, dezvoltându-și abilități artistice într-un mod interactiv și accesibil. De asemenea, realitatea augmentată și virtuală sunt folosite pentru a crea medii interactive în care elevii pot explora concepte artistice în moduri inovative, îmbinând învățarea teoretică cu experiența practică. Aceste tehnici moderne îmbogățesc educația artistică, ajutând elevii să dezvolte gândirea critică și să-și exprime creativitatea într-un mod flexibil și adaptabil [7].

Tehnologiile moderne în educația artistică oferă multiple avantaje, inclusiv accesibilitatea și flexibilitatea pe care le permit aplicațiile digitale, software-urile de desen și realitatea augmentată, care pot fi utilizate oriunde și în orice moment. Aceste tehnologii ajută elevii să experimenteze și să creeze lucrări de artă într-un mod interactiv, fără teama de a face greșeli, ceea ce le stimulează creativitatea și încurajează experimentarea. De asemenea, platformele digitale permit colaborarea în timp real între elevi, ceea ce dezvoltă abilități de lucru în echipă și schimb de idei. Aceste instrumente tehnologice pot sprijini învățarea prin integrarea conceptelor teoretice și a activităților practice, oferind elevilor o experiență educativă mai cuprinzătoare și modernă.

Pe de altă parte, există și limitări semnificative. Unul dintre principalele dezavantaje este dependența de tehnologie, care poate crea dificultăți pentru elevii care nu au acces constant la dispozitive sau conexiune la internet.

De asemenea, utilizarea excesivă a tehnologiilor poate reduce interacțiunea fizică cu materialele tradiționale, ceea ce poate limita dezvoltarea abilităților manuale esențiale pentru arta plastică.

De asemenea, unele tehnologii pot fi costisitoare sau dificil de utilizat fără instruire adecvată, ceea ce poate constitui o barieră pentru unii educatori sau instituții.

În plus, deși tehnologiile moderne pot stimula creativitatea, ele pot oferi și un anumit grad de superficialitate, în care procesul creativ este mai mult axat pe explorarea rapidă a opțiunilor decât pe aprofundarea detaliilor și a tehnicilor tradiționale.

Autorul Ionela-Gina Iacob [5] algoritmizează metodele tradiționale și moderne folosite în educație, acestea fiind:

Metodele tradiționale:

1. Predarea unidirecțională, unde profesorul este principalul furnizor de informație.
2. Expunerea, o metodă în care profesorul furnizează informațiile, iar elevii le memorează.
3. Conversația didactică, folosită pentru a transmite informații și a clarifica concepte.
4. Exercițiile și sarcinile repetitive pentru consolidarea cunoștințelor.
5. Evaluarea de tip test sau examen, care se concentrează pe memorarea și repetarea informațiilor.

Metodele moderne:

1. Învățarea activă, care pune elevul în centrul procesului educațional.
2. Studiile de caz, care implică analiza unor situații reale pentru dezvoltarea gândirii critice.
3. Învățarea prin descoperire, unde elevul învață prin experiențe directe și cercetare.
4. Rezolvarea de probleme, stimulând creativitatea și gândirea independentă a elevilor.
5. Învățarea colaborativă, în care elevii lucrează în grupuri pentru a-și împărtăși idei și a rezolva sarcini comune.

Pentru a menține un echilibru emoțional al copiilor, este important de a include în procesul instructiv-educativ al instituțiilor de învățământ diverse metode de exprimare creativă.

Arta pregătește copilul să trăiască într-o lume de frumusețe și armonie, să aprecieze și să creeze frumosul, dar și să simtă emoțiile pe care acesta le poate transmite. Prin intermediul cuvintelor, gesturilor, culorilor, formelor plastice, ritmului și simetriei, copilul are la dispoziție diverse mijloace de expresie pentru a-și exterioriza dorințele, așteptările și relațiile cu ceilalți. Aceste instrumente devin unelte autentice de armonizare a spațiului în care copilul trăiește și de autoformare.

Interesul psihologilor și pedagogilor pentru realizările plastice ale copiilor a fost constant, considerând că arta plastică stimulează puternic capacitatea de observare și analiza detaliată a obiectelor sau fenomenelor. Astfel, copilul este încurajat să aplice un raționament logic și să facă generalizări, ceea ce contribuie la dezvoltarea spiritului de observație.

Cercetători precum Davâdov V.V. și Muhina V.C. [8, p. 50] au abordat în lucrările lor evoluția expresivității plastice a copilului, evidențiind stadiile de

dezvoltare specifice fiecărei vârste, precum și diversitatea preocupărilor, înțelegerilor și viziunilor spațiale ale acestora. Totuși, trebuie subliniat că aceste trăsături, cum ar fi fantezia și imaginația, nu sunt în-născute, ci se dezvoltă în urma educației și instruirii.

Prin efortul sistematic și bine structurat al educatorilor, se poate contribui semnificativ la dezvoltarea creativității și talentului artistic al copilului. Activitățile artistico-plastice, precum desenul, modelarea, aplicația sau construcția, joacă un rol esențial în formarea sensibilității senzoriale și în dezvoltarea unui comportament delicat și echilibrat. Un aspect important în acest proces îl reprezintă și abilitățile de comunicare ale copilului. Dacă acesta cunoaște și poate realiza o acțiune, el va înțelege și va aprecia propriile sale capacități, dar și pe ale celor din jurul său.

Sensibilitatea artistică se formează în funcție de caracteristicile mediului în care copilul se dezvoltă. Deși există un substrat genetic care influențează această sensibilitate, ea se poate modela semnificativ prin educație, deoarece personalitatea copilului este rezultatul interacțiunii dintre factori ereditari, mediu și educație.

În acest context, analiza metodelor tradiționale și moderne de educație plastică devine importantă. Metodele tradiționale, care pun accent pe învățarea tehnicilor fundamentale și pe respectarea regulilor estetice stabilite, sunt complementare cu metodele moderne, care încurajează creativitatea, gândirea critică și exprimarea personală a copilului. Combinația celor două abordări poate oferi un cadru educativ echilibrat, care să susțină dezvoltarea completă a potențialului artistic și creativ al copilului, conform tabelului de mai jos :

Tabelul 1. Aspecte comparative metode tradiționale și moderne [Apud 1]

Aspecte	Metode tradiționale	Metode moderne	Deosebiri
Materiale folosite	Pigmenți, pânză, acuarele, pensule, lut, piatră, lemn.	Software digital (Photoshop, Procreate), tablete grafice, realitate augmentată.	Metodele tradiționale sunt axate pe materiale fizice, iar cele moderne folosesc tehnologii digitale.
Accesibilitate	Resurse fizice, greu de obținut și costisitoare.	Accesibilitate online, necesită echipamente tehnice și conexiune la internet.	Metodele moderne sunt mai accesibile digital, dar pot necesita echipamente costisitoare.
Abordare creativă	Experimentare manuală, utilizarea tehnicilor tradiționale de pictură, sculptură.	Experimentare rapidă, corectare ușoară prin software.	Tradițional se lucrează manual cu materiale fizice, iar modern se permite manipularea rapidă digitală.
Timp de execuție	Proces mai lung, necesită etape de execuție manuală.	Proiecte rapide, corectări instantanee cu ajutorul tehnologiei.	Metodele moderne permit ajustări rapide, în timp ce metodele tradiționale sunt mai lente.

Metodele tradiționale și cele moderne în educația artistică oferă abordări complementare în dezvoltarea creativității elevilor. Metodele tradiționale, axate pe utilizarea materialelor fizice, permit o conexiune directă cu arta și dezvoltarea abilităților manuale. Pe de altă parte, metodele moderne, bazate pe tehnologia digitală, facilitează experimentarea rapidă și corectarea greșelilor instantanee. Fiecare metodă are avantajele sale, iar alegerea între ele depinde de resursele disponibile și de obiectivele educaționale ale profesorului.

Conform opiniei autoarei Ionela-Gina Iacob, metodele tradiționale sunt caracterizate de o abordare centrată pe profesor, în care predarea este unidirecțională și se pune accent pe transmiterea de informații, prin metode precum expunerea, conversația și exercițiile. Aceste metode sunt criticate pentru

că nu încurajează activitatea creativă a elevilor și dezvoltarea gândirii critice. În contrast, metodele moderne pun accent pe învățarea activă și participativă, dezvoltând abilități cognitive superioare și încurajând colaborarea între elevi. Aceste metode includ studiile de caz, învățarea prin descoperire și rezolvarea de probleme, care favorizează gândirea critică și creativitatea. Articolul subliniază importanța unui climat educațional pozitiv, în care profesorul joacă rolul de facilitator al învățării, nu doar de transmitător de cunoștințe, și încurajează dezvoltarea autonomiei elevilor [5].

Beneficiile utilizării tehnologiilor moderne în educația artistică sunt evidente, întrucât acestea permit elevilor să experimenteze și să își exprime creativitatea într-un mod rapid și flexibil. Utilizarea software-urilor de design grafic și a tabletelor grafi-

ce le permite să manipuleze imagini și să modifice lucrările fără a fi nevoie să înceapă de la zero, economisind timp și resurse.

De asemenea, tehnologia digitală oferă elevilor acces la o gamă largă de resurse și inspirație online, iar prin platformele de colaborare, pot lucra și în echipe distribuite, interacționând în timp real. Totodată, elevii pot învăța abilități esențiale pentru secolul XXI, cum ar fi lucrul cu tehnologia și competențele digitale.

Cu toate acestea, provocările asociate cu tehnologiile moderne nu sunt de neglijat. Una dintre principalele dificultăți este dependența de echipamentele tehnologice, care pot fi costisitoare și pot crea un decalaj între elevii care au acces la tehnologie de ultimă generație și cei care nu dispun de resurse adecvate. De asemenea, poate apărea riscul de a reduce legătura fizică cu materialele tradiționale, ceea ce ar putea duce la o lipsă de dezvoltare a abilităților manuale.

Un alt aspect provocator este faptul că tehnologia poate deveni o distragere a atenției, iar elevii ar putea deveni mai preocupați de tehnici și instrumente decât de procesul creativ în sine.

De asemenea, există riscul ca învățământul digital să fie mai greu de implementat în anumite contexte educaționale, în special în zonele unde infrastructura tehnologică este insuficientă.

Complementaritatea dintre metodele tradiționale și moderne în educația artistică este esențială pentru dezvoltarea unui cadru educațional echilibrat și diversificat. Metodele tradiționale oferă elevilor o înțelegere profundă a tehnicilor fundamentale și a materialelor fizice, stimulând abilități manuale esențiale pentru formarea unei baze solide în artă. Pe de altă parte, metodele moderne, care utilizează tehnologia digitală, permit experimentarea rapidă și ajustarea ușoară a lucrărilor, oferind astfel o flexibilitate și o viteză care sunt esențiale într-un context educațional contemporan. Aceste două abordări se completează reciproc, întrucât tehnologiile moderne aduc accesibilitate și posibilitatea de a explora noi forme de artă, în timp ce metodele tradiționale încurajează o legătură mai profundă cu procesul creativ manual. Astfel, integrarea ambelor metode în educația artistică nu doar că îmbogățește experiența elevilor, dar îi pregătește și pentru provocările unei lumi din ce în ce mai tehnologizate, menținând în același timp legătura cu tradiția și meșteșugul artistic.

Tehnologiile moderne transformă educația artistică prin integrarea unor instrumente inovative

care îmbunătățesc procesul creativ și facilitează accesul la o gamă largă de resurse. Software-urile de design grafic, tabletele grafice și realitatea augmentată permit elevilor să exploreze noi forme de expresie artistică, să experimenteze rapid și să modifice lucrările lor într-un mod eficient, economisind timp și resurse. Aceste tehnologii nu doar că aduc un plus de flexibilitate, dar și permit elevilor să dezvolte abilități esențiale pentru secolul XXI, cum ar fi competențele digitale și capacitatea de a colabora la distanță. În plus, tehnologia permite accesul la o vastă varietate de stiluri și tehnici artistice care altfel ar fi fost greu de atins în școlile cu resurse limitate.

Totuși, o combinație între metodele tradiționale și cele moderne este esențială pentru dezvoltarea completă a elevilor. Metodele tradiționale, axate pe utilizarea materialelor fizice, permit elevilor să dobândească o înțelegere profundă a procesului creativ manual și a tehnicilor fundamentale, care sunt esențiale pentru construirea unei baze solide în artă. Aceste metode încurajează, de asemenea, răbdarea, disciplina și aprecierea pentru munca manuală. În schimb, metodele moderne adaugă un element de rapiditate și experimentare care stimulează creativitatea într-un mod diferit, permițând corectarea rapidă a greșelilor și realizarea unor lucrări complexe în mai puțin timp. Astfel, combinația dintre tradițional și modern ajută la dezvoltarea unor abilități artistice complete și versatile.

Integrarea acestor două abordări are un impact semnificativ asupra formării sensibilității estetice și a creativității elevilor. Pe lângă dezvoltarea tehnică a abilităților, elevii învață să aprecieze și să integreze diferitele forme de artă și tehnici, cultivându-și un gust rafinat pentru frumos. Tehnologiile moderne, prin natura lor inovativă, stimulează curiozitatea și dorința de a explora noi modalități de exprimare artistică. În același timp, metodele tradiționale ajută la aprofundarea relației cu arta și la înțelegerea rădăcinilor culturale ale acesteia, creând un echilibru între inovație și respectul pentru tradiție. Astfel, educația artistică, prin combinarea celor două abordări, contribuie la formarea unor tineri creativi, capabili să aprecieze diversitatea artistică și să inoveze în domeniu.

Concluzii. Integrarea metodelor tradiționale și moderne în educația artistică se dovedește a fi esențială pentru dezvoltarea completă a abilităților elevilor. Metodele tradiționale, bazate pe tehnici fundamentale și abordări riguroase, oferă o bază solidă de cunoștințe și competențe care sunt esențiale pentru formarea unui artist complet. Acestea sunt

fundamentale pentru dezvoltarea unor abilități tehnice precise și pentru înțelegerea valorii esteticii tradiționale, care rămâne un element important în formarea unui gust artistic echilibrat.

Pe de altă parte, metodele moderne de educație artistică, influențate de tehnologiile digitale, permit o explorare rapidă, inovativă și personalizată a artei. Acestea oferă elevilor posibilitatea de a experimenta cu noi forme de expresie, de a învăța prin intermediul unor instrumente tehnologice și de a-și lărgi orizontul creativ într-un mod flexibil și adaptabil. Tehnologiile moderne permit, de asemenea, dezvoltarea unor abilități digitale esențiale pentru viitorul artistic al elevilor, care se vor confrunta cu un mediu de lucru din ce în ce mai digitalizat.

Prin combinarea acestor două abordări – tradițională și modernă – educația artistică devine mai cuprinzătoare și mai relevantă pentru provocările contemporane. Această abordare echilibrată ajută la stimularea imaginației, creativității și la dezvoltarea unor abilități manuale și digitale complementare. Mai mult, această inte-

grare contribuie la formarea unor tineri versatili, capabili să facă față provocărilor unei lumi din ce în ce mai tehnologizate, și îi pregătește pentru a deveni nu doar consumatori de artă, ci și creatori inovativi.

Recomandări:

1. Adaptarea curriculumului pentru a include atât tehnici tradiționale, cât și moderne în educația artistică.
2. Organizarea de cursuri de formare continuă pentru profesori, axate pe utilizarea tehnologiilor digitale în educația artistică.
3. Crearea de parteneriate între școli și companii tehnologice pentru a facilita accesul la resurse digitale.
4. Încurajarea elevilor să experimenteze atât cu materialele tradiționale, cât și cu software-urile de design grafic.
5. Dezvoltarea unor platforme educaționale care să integreze atât metode tradiționale de învățare, cât și aplicații moderne de artă.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. ANTOCI, D. *Creativitatea elevului și a profesorului la lecțiile de arta plastică* https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Creativitatea%20elevului%20si%20a%20profesorului%20la%20lectiile%20de%20arta%20plastica.pdf
2. BRADU, M. Dezvoltarea creativității provocare educațională modernă. În: *Integrare prin cercetare și inovare.: Științe sociale*, 10-11 noiembrie 2014, Chișinău: Universitatea de Stat din Moldova, 2014, Vol.1, R, SS, pp. 288-290.
3. CERGHIT, I. *Metode de învățământ*. Ediția a IV-a. Iași: Editura Polirom, 2006, pp.22-24. ISBN 973-46-0175-X.
4. HUBENCO, T. Metode tradiționale de evaluare a artei plastice. În: *Artă și Educație Artistică*, 2007, nr. 1(4), p. 155-162. ISSN 1857-0445.
5. IACOB, I. G. *Studiu comparativ între metodele tradiționale și moderne utilizate în procesul de predare-învățare*. <https://edict.ro/studiu-comparativ-intre-metodele-traditionale-si-moderne-utilizate-in-procesul-de-predare-invatare/>
6. MELNIC, N. *Rolul artei plastice în dezvoltarea creativității copiilor* https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/334-336_5.pdf
7. POPESCU, R. M. *Metode moderne de stimulare a creativității: aplicate la disciplina educație plastică* <https://edu.freepedia.ro/educatie-plastica-metode-de-stimulare-a-creativitatii>
8. МУХИНА, В.С. *Изобразительная деятельность ребёнка как форма усвоения социального опыта*. М.: Педагогика. 1981, p.50. 205 p.